259211 - Telefon Dükkanında Ortak Olan Bir Kimse, Kendi Lehine Taksitli Satış Yapması

Soru

Ortak olduğum bir iletişim mağazamız mevcuttur, ortak olduğum gibi işleri ben yönetiyorum. İş yerinde akıllı telefonlar satmaktayım. Faaliyetlerime ek olarak taksitli satış yöntemi ekledim. Bir müşteri taksitle bir cihaz istediğinde, dükkandan peşin fiyata cihazı satın alıyorum ve taksitli olarak kendi lehime satıyorum. Bu yöntem caiz midir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Ortak, işletmeci veya vekil, ortağı ve müvekkilinin izni olmadan kendinden satın alması caiz değildir. Çünkü kendini kayırma ithamı altında kalır. Vekil veya ortak, müvekkili ile ortağına en kazançlı davranışı sergilemesi gerekir. Kendi lehine satın alması ucuza almasını neden olur. zira bu durumda hem ortağın maslahatı hem de kendi maslahatı çakışır.

Ortak şirkette kendi adına asıl ortakları adına vekaleten tasarruf hakkına sahiptir.

İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi:

"Vekilin kendi şahsından satın alması caiz değildir. Aynı şekilde vesayet sahibi de" (el Muğni 5/68)

Kısacası her kim bir şeyin satılmasında vekil kılınırsa onu kendi şahsından satın alması caiz değildir. İki riayetten birisine göre, Muhanne nakletmiştir, bu da İmam Şafii ve görüş sahiplerinin mezhebidir.

Aynı şekilde vesayet sahibi; Kendi şahsına yetimin malından bir şey satın alması caiz değildir. İki rivayetten birinde böyledir. Bu da İmam Şafiinin mezhebidir.

El Mevsua el Fıkhiye 39/45:

Hanefi, Şafii, Hanbeli ve Maliki başta olmak üzere fıkıh alimlerin cumhuruna göre vekilin kendi namına satması caiz değildir. Çünkü örfte de satış kişinin başkasına satmasıdır. Bu nedenle ona vekalet verilmiş. Aksi takdirde itham altında kalır.

Şafii ve Hanefi alimleri bu hükmün illetini şu şekilde açıkladılar: Bir şahıs aynı anda hem alıcı hem de satıcı olamaz. Şayet müvekkil, vekile kendi şahsından bir şey satın almasını emrederse caiz olmaz.

Maliki ve Hanbeliler şöyle dediler: Müvekkilin izni olması şartıyla vekilin kendi namına satış yapabilir.

Diğer yönden bir ortak, izinleri olmadan diğer ortakların işyerini kullanarak kendi namın satması caiz değildir. Aynı şekilde bir çalışan çalışma saatlerinde başka bir taraf için çalışamaz.

Sonuç olarak ortaklarınız iş yerinde size şu üç hususta izin vermeleri gerekir:

1-Kendi namına satış yapmana izin vermeleri

2- Bu işyerinde söz konusu işleri yapmana izin vermeleri, ortakların sahip oldukları ürünü bu şekilde satılmasına izin vermeleri

3-Söz konusu işlemi çalışma saatlerinde yapmana izin vermeleri.

Şayet ortakların bu konularda sana izin verirlerse, izin verenler ergenlik çağına ermiş ve karar verme ehliyetine sahip iseler bu durumda yaptığın işlemde sakınca yoktur. Böylece taksitle satış yapmak isteyen biri geldiğinde cihazı işyerinden kendi namına alır ve kendi cebinden ücretini öder daha sonra satarsın.

Şayet ortaklardan birisi ergenlik çağına ermemiş veya ehliyet sahibi değilse sana izin verse bile caiz değildir. Çünkü onun izni şer'i olarak muteber değildir.

En iyisini Allah bilir.